

קֶאֱרָץ מִצְרִים בְּאֶכָה צֶעֶר: (יא) וַיִּבְחַר לוֹ לֹט אֶת כָּל כֶּסֶר הַיָּרְדֵּן
וַיִּסַּע לֹט מִקֶּדֶם וַיִּפְרְדוּ אִישׁ מֵעַל אָחִיו:
רש"י

באכה צער - עד צער. ומדרש אגדה דורשה לגנאי, על שהיו
שטופי זמה בחר לו לוט בשכונתם במסכת הוריות (י ב):
ויסע.... ומדרש אגדה הסיע עצמו מקדמונו של עולם אמר אי
אפשי לא באברם ולא באלקיו:

פרשת לך לך – לשמור על העולם הרוחני

אברהם מתרחק מלוט

8. בראשית (פרשת לך לך) פרק יג פסוק יד
(יד) וְהָאֵם אָמַר אֶל אַבְרָם אַחֲרֵי הַפֶּרֶד לֹט מַעֲמֹ שָׂא נָא עֵינֶיךָ
וַרְאָה מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה שָׂם צִפְנָה וְנִגְבָּה וְקִדְמָה וַיֹּמַר:
רש"י
(יד) אחרי הפרד לוט - כל זמן שהרשע עמו היה הדבור פורש
ממנו:

9. שפתי חכמים בראשית (פרשת לך לך) פרק יג פסוק יד אות ת
כמו שמוכח מתוך פירוש רש"י שפירש לעיל (שם) על שהיו
שטופי זמה בחר לו לוט בשכונתם, וזה בא לו מפני שהיה
במצרים שהיו שטופי זימה למד מהם, ועוד פירש רש"י (בפסוק
יא) הסיע עצמו מקדמונו של עולם, משמע דקודם לכן צדיק
היה:

10. בראשית (פרשת לך לך) פרק יב פסוק ו - ז
(ו) וַיַּעֲבֹר אַבְרָם בְּאֶרֶץ עַד מִקְוֹם שָׂכָם עַד אֵלּוֹן מוֹרָה וְהַכְנַעֲנִי
אָז בְּאֶרֶץ: (ז) וַיֵּרָא ה' אֶל אַבְרָם וַיֹּאמֶר לְזָרְעֶךָ אֶתֶּן אֶת הָאֶרֶץ
הַזֹּאת וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ לַה' הַנִּצָּאָה אֵלָיו:

11. כלי יקר בראשית (פרשת לך לך) פרק יג פסוק יד
(יד) וְהָאֵם אָמַר אֶל אַבְרָם אַחֲרֵי הַפֶּרֶד לֹט מַעֲמֹ. פירש רש"י כל
זמן שהיה הרשע עמו פירש ממנו הדיבור. ומקשים כאן והלא
כבר נאמר וירא ה' אל אברהם והיה לוט עמו.

לוט בונה בניין רוחני רעוע

12. זוהר חדש מהדורת הסולם - בראשית פרשת לך לך מאמר לך לך
מאריך אות י
הנָחַשׁ שֶׁהָשִׂיא לַחֲוָה, הוּא יִצְה"ר. וְרָאִינוּ שְׁנֵתִקְלָל, שְׁנֵאָמַר
אֲרוּרָה אַתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה, וְלִפְיָךָ נִקְרָא לֹט. שְׁבִשְׁעָה שֶׁהִנָּשְׂמָה
בָּא לִיכָנֶס בְּגוֹף, מִיָּד וַיִּלָּךְ אֶתוֹ לֹט, שֶׁהוּא מְזוּמֵן לִיכָנֶס עִמּוֹ,
וְלִהְיוֹת לְאָדָם, וְלִהְיוֹת מִקְטָרֵג לַהֲנָשְׂמָה.

13. זוהר מהדורת הסולם - בראשית פרשת לך לך מאמר וילך אברהם
כאשר דבר אליו ה' אות נ
וַיִּלָּךְ אֶתוֹ לֹט, דְּאֶתְחַבֵּר עִמִּיהָ, בְּגִין לְמִילָף מֵעוֹבְדֵי, וְעַם כָּל דָּא
לֹא אוֹלִיף כּוּלֵי הָאִי.

14. רמב"ן בראשית (פרשת וירא) פרק יט פסוק כט
(כט) וַיִּזְכֹּר אֱלֹקִים אֶת אַבְרָהָם וַיִּשְׁלַח אֶת לֹט - ענין הכתוב
הזה, כי לוט נתחסד עם הצדיק ללכת עמו לשוב בארץ באשר
ילך, והוא שנאמר (לעיל יב ד) וילך אתו לוט, כי לצוות שלו הלך,
ולכן היה לו זכות להצילו בזכות אברהם, כי בעבורו הוא גר
בסדום, ולולי אברהם עודנו היה בחרן עם מולדתו, ולא יתכן
שתבא אליו רעה בעבור אברהם שיצא במצות קונו. וגם זה היה
הענין ששם אברהם נפשו בכפו לרדוף המלכים בעבורו:

1. בראשית (פרשת לך לך) פרק יג פסוק ה - ט
(ה) וגם ללוט ההלך את אברהם היה צאן ובקר ואהלים: (ו) ולא
נשא אתם הארץ לשבת יחדיו כי היה רכושם רב ולא יכלו לשבת
יחדיו: (ז) ויהי ריב בין רעי מקנה אברהם ובין רעי מקנה לוט
והכנעני והפרזי אז ישב בארץ: (ח) ויאמר אברהם אל לוט אל נא
תהי מריבה ביני ובינך ובין רעי ובין רעיך כי אנשים אחים
אנחנו: (ט) הלא כל הארץ לפניך הפרד נא מעלי אם השמאל
ואימנה ואם הימין ואשמאילה:
תרגום אונקלוס

(ט) הלא כל ארעא קדמך אתפרש כען מלותי אם את לצפונא
אנא לדרומא ואם את לדרומא אנא לציפונא (ואצפנך):

2. רש"י בראשית (פרשת לך לך) פרק יג פסוק ט
(ט) אם השמאל ואימנה - בכל אשר תשב, לא אתרחק ממך
ואעמוד לך למגן ולעזר. וסוף דבר הוצרך לו שנאמר (יד יד)
וישמע אברהם כי נשבה אחיו וגו':

3. ר' עובדיה מברטנורא (עמר נקא) בראשית (פרשת לך לך) פרק יג
פסוק ט
ואימינה אימין את עצמי וכו'. שמעתי אומרים שלכך האריך
רש"י כל כך שבא להוציא מפיו התרגום שפ"י אם את לצפונא
ואנא לדרומא דמשמע שירחק עצמו ממנו לכך פ"י אימין את
עצמי ותמיד אהיה קרוב אליך. מהר"ר:

4. בראשית (פרשת לך לך) פרק יג פסוק יד
וְהָאֵם אָמַר אֶל אַבְרָם אַחֲרֵי הַפֶּרֶד לֹט מַעֲמֹ שָׂא נָא עֵינֶיךָ וַרְאָה
מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה שָׂם צִפְנָה וְנִגְבָּה וְקִדְמָה וַיֹּמַר:
רש"י
(יד) אחרי הפרד לוט - כל זמן שהרשע עמו היה הדבור פורש
ממנו:

5. אברבנאל פרשת לך לך
וגם ללוט ההולך את אברהם וגומר עד ויהי בימי אמרפל. עתה
יספר הכתוב איך נפרד לוט מאברהם ובאיזו סבה היתה
הפרדתם והוא שכאשר ראה סבת הסבות ית' שהוא לא רצה
להפרד ממנו סבב סבובים אחרים להפרידם לפי שהיה לוט
באמת בהיותו בחברת אברהם מונע דבוקו באלקים ומעיק
להשגת נבואתו

6. אור החיים בראשית (פרשת לך לך) פרק יג פסוק יד
(יד) וְהָאֵם אָמַר וגו'. טעם שלא התחיל לומר ויאמר ה' אל אברהם
אחרי וגו', יכוין לומר להיות שאמר הכתוב ויאמר אברהם אל לוט
וגו' הפרד נא וגו' והפריד רשע מעליו מוסיף הכתוב לומר שגם
ה' היה יושב ומצפה אל הדבר ותיכף ומיד שנפרד הרשע דבר
אליו והראהו את הארץ. והוא מה שאמר לו (י"ב א') אשר אראך
וכמו שפירשנוהו במקומו:

לוט צדיק או רשע

7. בראשית (פרשת לך לך) פרק יג פסוק ט - יא
(ט) הלא כל הארץ לפניך הפרד נא מעלי אם השמאל ואימנה
ואם הימין ואשמאילה: (י) וישא לוט את עיניו וירא את כל כפר
הירדן כי כלה משקה לפני שחת ה' את סדם ואת עמרה כגן ה'

ולא רצה להסכים. ושאלו את פיו הקדוש, מדוע אינו חפץ בו ואמר שפעם אחת הלך עם עוד אחד לגבות צדקה, ובלא מתכוין נכנס גם בביתו של זה, וראה שם דבר מגונ. ותמיד היה מצטער על זה שנכנס בלא מתכוין, ועתה נודע לו כדי שנכנס כדי שלא יסכים עליו להיות חזן ואמר שבזה מתורץ מה שפירש רש"י ז"ל גבי חשן ואפד, וזה לשונו 'ולבי' אומר לי שהוא דוגמת סינר של נשים רוכבות סוסים ...
"ולכאורה מדוע שינה רש"י לשונו מברוב מקומות שכתב 'ולי נראה' וכדו'. אלא ודאי שרש"י הקדוש ראה פתאום בלא מתכוין איך אשה רוכבת על סוס חגורה בסינר כזה ונצטער על זה, מדוע אינה ה' לפניו לראות באשה ומלבושה עד שהגיע לפרשת 'חושן ואפד', והבין שזה היה כדי שיבין מזה מעשה האפוד ד, לכן אמר 'לבי' אומר דרך היה מתיישב על לבו, דאם לאו לא היו עיניו של רש"י הקדוש רואים באשה אלא ודאי כדי להבין על ידה פרשה אחת בתורה.

מעברים חדים וחוסר איזון

23. בראשית (פרשת וירא) פרק יט פסוק א
וַיְבֹאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים סְדֵמָה בְּעֶרְבַּ וְלוֹט יָשֵׁב בְּשַׁעַר סְדֵם וַיֵּרָא לֹט וַיִּקָּם לִקְרֹאתָם וַיִּשְׁתַּחֲוּ אֲפִים אֲרָצָה:
אור החיים
וירא לוט (וירץ) [ויקם] וגו'. פי' הכיר בהם כי הם מהמוכרים אצלו למשרתי עליון בהיותו בשכונת אברהם, והוא אומר וירא, ולזה מסר נפשו עליהם עם בני העיר (וירץ) [ויקם] לקראתם. ואומר להם ורחצו רגליכם כי כן היה מנהג אברהם עם אורחיו והלך לרגליו, ונכתב בתורה להודיענו הפרש שבין אברהם ללוט כאומרם ז"ל (שם) זה הקדים רחיצה וזה הקדים לינה קודם רחיצה כי לא היה מקפיד על כניסתם בביתו עבזזה זרה מה שאין כן אברהם וגו'.

24. בראשית (פרשת וירא) פרק יט פסוק ח
הִנֵּה נָא לִי שְׁתֵּי בָנוֹת אֲשֶׁר לֹא יָדָעוּ אִישׁ אוֹצִיָּאָה נָא אֶתְהֶן אֲלֵיכֶם וַעֲשׂוּ לָהֶן כְּטוֹב בְּעֵינֵיכֶם רַק לֹאֲנָשִׁים הָאֵל אֶל תַּעֲשׂוּ דָבָר כִּי עַל כֵּן בָּאוּ בְּצֵל קִרְתִּי:
רמב"ן
(ח) אוציאה נא אתהן אליכם - מתוך שבחו של האיש הזה באנו לידי גנותו, שהיה טורח מאד על אכסניא שלו להציל אותם מפני שבאו בצל קורתו, אבל שיפייס אנשי העיר בהפקר בנותיו אין זה כי אם רוע לב, שלא היה ענין הזמה בנשים מרוחק בעיניו, ולא היה עושה לבנותיו חסם גדול כפי דעתו:

25. תלמוד בבלי מסכת סוכה דף נב עמוד ב
אמר רבי שמעון בן לקיש: יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש להמיתו, שנאמר צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו, ואלמלא הקדוש ברוך הוא שעוזר לו - אינו יכול לו, שנאמר ה' לא יעזבנו בידו ולא ירשיענו בהשפטו. תנא דבי רבי ישמעאל: אם פגע בך מנוול זה - משכחו לבית המדרש. אם אבן הוא - נימוח, אם ברזל הוא - מתפוצץ.

סיכום

לוט מוכר לנו כאדם רשע. מתוך התבוננות בפשט התורה איננו מוצאים מעשים רעים המיוחסים ללוט מלבד הבחירה שלו לגור בסדום. ההליכה עם אברהם מעידה על רצונו להתעלות וללמוד מהצדיק. מה היתה התכונה השלילית של לוט עד שאפילו הקב"ה סילק את שכינתו מאברהם כל זמן שלוט היה לידו?

15. בראשית (פרשת לך לך) פרק יג פסוק י - יא
(י) וַיֵּשֶׁא לוֹט אֶת עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת כָּל כְּפַר הַיִּרְדֵּן כִּי כָלָה מִשְׁקָהּ לִפְנֵי שַׁחַת ה' אֶת סְדֵם וְאֶת עֲמֶרָה כְּגֵן ה' כְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאֶמֶת צֶעֶר: (יא) וַיִּבְחַר לוֹ לוֹט אֶת כָּל כְּפַר הַיִּרְדֵּן וַיֵּסַע לוֹט מִקֶּדֶם וַיִּפְרְדּוּ אִישׁ מֵעַל אָחִיו:
תרגום אונקלוס
(י) וזקף לוט ית עינוהי

16. במדבר (פרשת שלח) פרק טו פסוק לט
וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וַזְכַּרְתֶּם אֶת כָּל מַצּוֹת ה' וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא תִתְּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶּם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אֲתֶם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם:
רש"י

ולא תתורו אחרי לבבכם - כמו (לעיל יג כה) מתור הארץ. הלב והעינים הם מרגלים לגוף ומסרסרים לו את העבירות, העין רואה והלב חומד והגוף עושה את העבירות:

17. אלשיך פרשת עקב
כי הנה עינא ולבא שני סרסורי דעבירה (במדבר רבה י ו) העין רואה והלב חומד ואיברים גומרים. והן אמת כי אם כאשר העין רואה היה הלב קשור ודבוק בעבודת שמים, אין פחד שימשך אחר מראה עיניו לחטא כי לא יחמוד דבר רע. וזה מאמר שלמה בחכמתו (משלי כג כו) תנה בני לבך לי ועיניך דרכי תצרנה, כי אחרי תתן לבך לי משועבד ודבק בה, אין פחד שימשך אחר העינים, כי אדרבה העינים ימשכו אחריהן, וזהו ועיניך דרכי תצרנה. וזהו אומרם במקום אחר (שם ד כג) מכל משמר נצור לבך. ועל כן הקדימה תורה את הלב קודם לעינים באומרם ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם.

18. תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף י עמוד ב
בכה רבי ואמר: יש קונה עולמו בשעה אחת,

19. באר מים חיים דברים פרשת ראה ביוגרפיה - באר מים חיים
רבי חיים ב"ר שלמה טירר מטשרנוביץ נולד בגליציה בשנת תק"ך (1760). בגיל צעיר התקרב לגדולי החסידות שחיו במקומו בהם רבי יחיאל מיכל מזלוטשוב.
ועל כן אמרו שם חז"ל בכה רבי יש קונה עולמו בשעה אחת. ולכאורה מה זה הבכיה על הדבר הזה, והלא טוב יותר לקנות בשעה כל חיי עולם, מבכל ימי חיו. ואמנם כי רבי הבין את זאת שאם יש קונה עולמו בשעה אחת ודאי יש מאבד עולמו בשעה אחת

20. בראשית (פרשת לך לך) פרק יג פסוק יג
וְאֶנְשֵׁי סְדֵם רָעִים וְחָטָאִים לָהֶּן מָאָד:
רמב"ן
(יג) וטעם ואנשי סדום רעים וחטאים - יאשים הכתוב את לוט שלא נמנע מלשכון עמהם, כדברי רש"י. וידבר עוד בזכות הצדיק שלא נפל חבלו במקום אשר שמה הרשע, כי לא ינוח שבט הרשע על גורל הצדיקים.

21. רש"י שמות (פרשת תצוה) פרק כח פסוק ד
ואפוד - לא שמעתי ולא מצאתי בברייטא פירוש תבניתו, ולבי אומר לי שהוא חגור לו מאחוריו, רחבו כרוחב גב איש, כמין סינר שקורין פורציי"ט בלעז [חגורה] שחוגרות השרות כשרוכבות על הסוסים,

22. ספרן של צדיקים
הרה"ק רבי אברהם מסאכטשוב העל האבני נזר זי"ע בקשו ממנו אנשי עירו שיסכים להם על אחד מאנשי עירם להיות חזן

